

СТ А Н О В И Щ Е

от

проф. д-р Николай Чернокожев

за конкурса за академичната длъжност „професор”,
обявен от СУ „Св. Климент Охридски” в ДВ, бр. 26 от 7 април 2015 г.

За конкурса за академичната длъжност „професор” документи е подала **доц. дфн Майя Станкова Разбойникова-Фратева**.

Приложени са всички изисквани от процедурата на конкурса документи.

Пълният списък на публикациите ѝ съдържа 74 заглавия, от които две монографии и един учебник, а списъкът с публикации за участие в конкурса обхваща:

1. Учебник *Herausforderung LITERATUR. Ein literarisches Lese- und Interpretationsbuch für die 11. Klasse.*
2. 9 публикации в сектора *Межкултурност, транскултурност, трансдиференция.*
3. 5 публикации в сектора *Спомен и памет.*
4. 7 публикации в сектора *gender studies, men's studies, Emotionalitätsforschung.*
5. 2 публикации в сектора *Теодор Фонтане* (различни от темата на дисертационния труд).
6. 3 публикации в сектора *Проблеми на германистиката.*
7. 2 публикации по други теми: *Приказки за приказките* и *Zur Raumproblematik in Marlen Haushofers Roman „Die Wand“.*
8. 9 статии в печата.
9. 4 рецензии.
10. 6 предговора.

Освен това има подробна справка за учебно-преподавателската и експертната дейност на колегата Разбойникова-Фратева, в която са посочени:

- лекционните курсове и семинари към лекционните курсове (след 2002 г.)
- избираемите семинари в бакалавърска степен
- дисциплините в магистърските програми
- преподавателските изяви в чужбина
- ръководените магистърски тези
- ръководените докторанти
- участието в научни журита с рецензии и становища

- административни и експертни участия
- участия в проекти
- съставителства (5)
- участия в национални конференции и доклади (16)
- участия в международни конгреси и конференции с доклади (13)
- преводи и награди

Поставеният на първо място учебник за 11. клас на училищата с интензивно изучаване на немски език, който в справката за научните приноси е коментиран последен, представлява важен жалон в сегмента на преподавателската работа на колежата Разбойникова-Фратева. Той разкрива не само изключителното владение на канона и неговия образ – в целостта на тези 207 страници се осъществява културно-образователен трансфер: учениците са в немскоезичното пространство не само като обучавани, но и като овладяващи езика и изказа. Значимостта на учебника изпъква особено на фона на почти пълното отсъствие на немската литература в учебната програма по български език и литература в средните училища, макар самият той да не може да компенсира това бъдещо недоумение отсъствие.

От тук насетне представяните текстове са максимално ясно разположени в посочените по-горе сектори.

Разположени върху широк теоретичен фундамент, тези студии и статии (на немски и на български език) не само очертават различни методологически доминантни подходи, но и открояват „героите“ в научния свят на колежата Разбойникова-Фратева.

На първо място е романът на Hans-Ulrich Treichel „Der irdische Amor“, който е разгледан в рамките на сборника *Interkulturalität und Nationalkultur in der deutschsprachigen Literatur* (предговорът на Разбойникова-Фратева и на Hans-Gerd Winter към тома, в който са поместени текстовете от конференцията, организирана от двамата съставители, е представен под № 43); същият екип е в основата на случването на още един том от същата поредица – *Interkulturalität und Intertextualität* (предговорът е под № 44). Историята на Алберт и неговото движение във и между различните култури и техните фигурализации очертава проблемни сфери, които научното изследване полага синхронно и диахронно не само в немския културен контекст, но и в очертаните във въвеждащата част на изследването координатни системи.

Следва проникване отвъд „екзотичните кулиси в творчеството на Роберт Менасе“ и в света на „подслушвача“ (избор на преводача)/*der Ohrenzeuge* - Слуховидецът/ на

Канети, за да се оформят блокове от статии, посветени на Барбара Фришмут (№ 6, 8, 9, 10), Илзе Айхингер (№ 11, 12), В. Г. Зебалд (№ 7, 13, 14, 45) и др.

Всъщност чрез отделни и конкретни произведения се очертават последователните изследователски търсения, които обхващат най-разнообразни аспекти и въплъщавания на межкултурността, на междутекстовостта, на драматизмите и травматизмите на търсенето на себе си чрез и в биографични разкази (№ 17).

Текстовете, посветени на отбелязаните автори, може да бъдат възприети като основополагащи в различни проблемни сфери, но към персоналните творчески присъствия задължително трябва да бъдат добавени и Уве Тим (№ 15), Ингеборг Древиц (№ 16), Роберт Шнайдер (№ 19), Йозеф Рот (№ 21, 22), Т. Фонтане (№ 23) и др. Сферите на изследователските интереси на колегата Разбойникова-Фратева обхващат проблематиката на спомена, помненето и паметта, на емоционалната плътност на персонажите – мъже и жени, белязани от социокултурните рамки на своя пол и социалната му аранжираност.

Особена ценност и значимост имат статиите, които промислят битието на германистиката не само като част от хуманитаристиката, но и като позициониране на германиста чужденец в межкултурните сфери. В посоката на преодоляване или отместване на осъзнатите напрежения в практическата работа на преподавателя литературовед може да се мисли работата, посветена на „електронните форми за дистанционно обучение“, която маркира нови щрихи в живота на академичното литературознание в епохата на интернет.

Текстовете, публикувани в българската културна периодика, особено тези във в. „Култура“ и „Литературен вестник“, са въплъщение на интелектуалното усилие да се овладяват и преодоляват межкултурните пространства, да се моделират високите слоеве на межкултурната комуникация.

В същия сектор свое особено място имат предговорите, съставителствата и редакторската работа, както и преводите, за някои от които колегата Разбойникова-Фратева е отличавана с номинации и награди.

Колкото важни и стойностни са научните изследвания, толкова респектираща е и преподавателската биография на доц. дфн Майа Разбойникова-Фратева. Лекционните курсове „Развитие на реализма през XIX век: от „Бидермайер“ към „натурализма“, „Модернизъм в немскоезичната литература до 1933, емигрантска литература“, „Австрийска и швейцарска литература след Втората световна война“ и не по-малко интересните семинари към тях, една част актуални и достъпни чрез Мудъл;

избираемите семинари в бакалавърската степен с подчертаните теоретични акценти; курсовете ѝ в магистърските програми, от които ще спомена само актуалните дисциплини: „Литература на паметта, памет на литературата” и „Културни конструкции: полът във философския и литературен дискур от 18. век до съвременността” – всичко посочено говори за висока самовзискателност, професионална отдаденост и неспиращи търсения.

В жанровите рамки на „становището” трудно може да бъдат представени изчерпателно позитивните характеристики на едно научно и преподавателско присъствие в „импозантната сграда” на Софийския университет, създаваща „усещане за изключителност”.

Всичко отбелязано, както и онова, което би могло да се добави, ми дава основание с пълна убеденост да гласувам за избирането на доц. дфн Майа Станкова Разбойникова-Фратева на академичната длъжност **професор** по немскоезична литература.

05.08. 2015

Николай Чернокожев